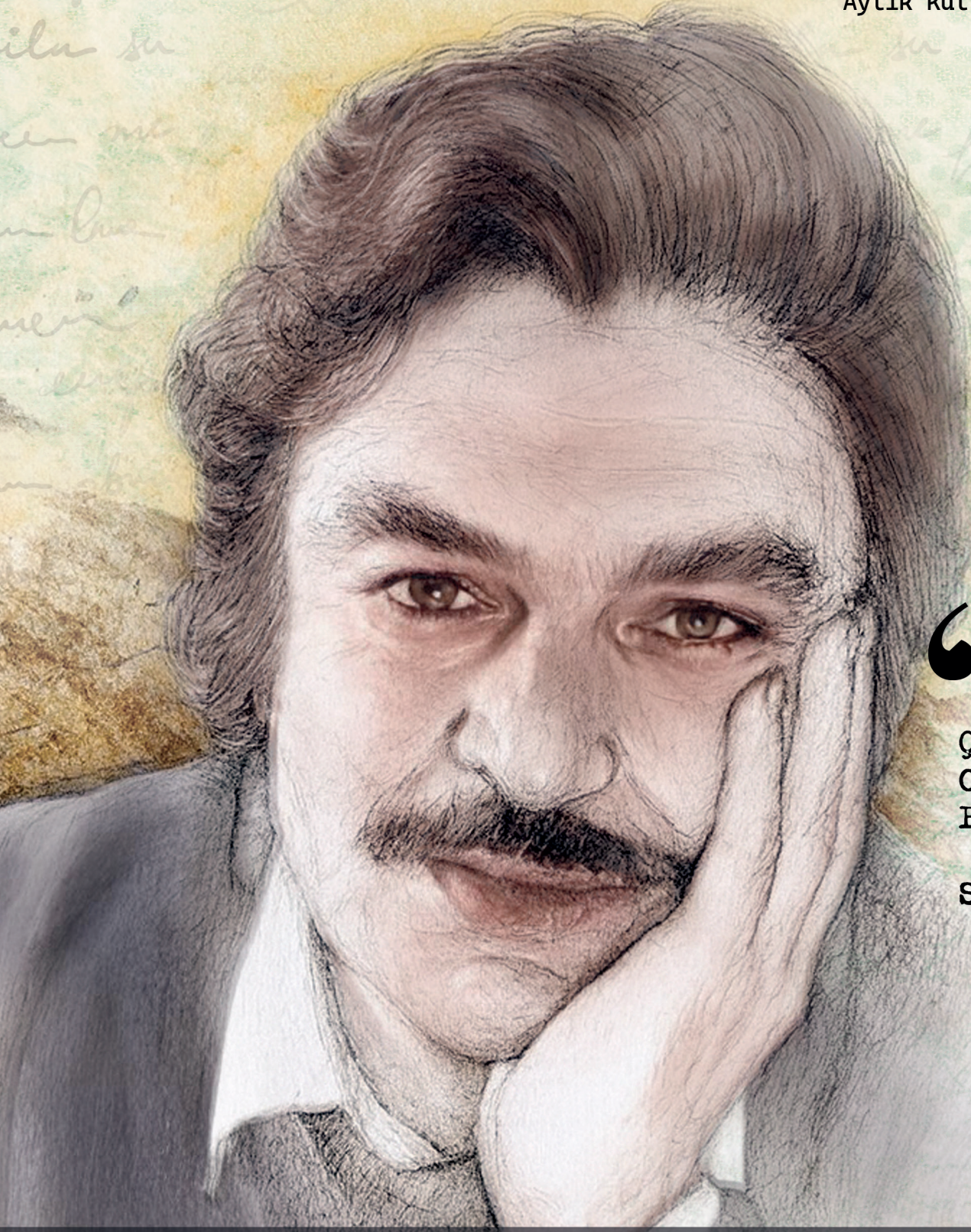

SAYI:27 ARALIK 2025

MUVAKKİT

Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi

“

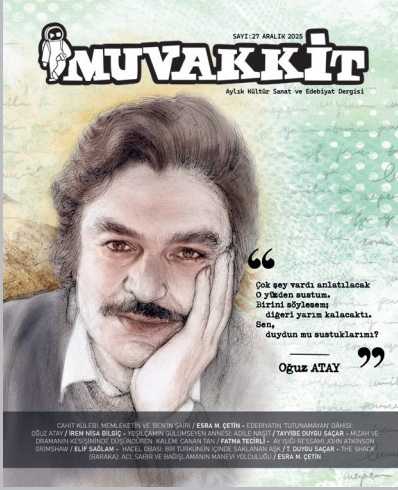
Çok şey vardı anlatılacak
O yüzden sustum.
Birini söylesem;
diğeri yarım kalacaktı.
Sen,
duydun mu sustuklarımı?

—
Oğuz ATAY

”

CAHİT KÜLEBİ: MEMLEKETİN VE 'BEN'İN ŞAİRİ / **ESRA M. ÇETİN** - EDEBİYATIN 'TUTUNAMAYAN' DÂHİSİ:
OĞUZ ATAY / **İREM NİSA BİLGİÇ** - YEŞİLÇAMIN GÜLÜMSEYEN ANNESİ: ADİLE NAŞİT / **TAYYİBE DUYGU SAÇAR** - MİZAH VE
DRAMANIN KESİŞİMİNDE DÜŞÜNDÜREN KALEM: CANAN TAN / **FATMA TECİRLİ** - AY IŞIĞI RESSAMI: JOHN ATKINSON
GRIMSHAW / **ELİF SAĞLAM** - HACEL OBASI: BİR TÜRKÜNÜN İÇİNDE SAKLANAN AŞK / **T. DUYGU SAÇAR** - THE SHACK
(BARAKA): ACI, SABIR VE BAĞIŞLAMANIN MANEVİ YOLCULUĞU / **ESRA M. ÇETİN**

İÇİNDEKİLER

ARALIK 2025
SAYI: 27
KÜLTÜR SANAT
VE EDEBİYAT DERGİSİ
Aylık süreli yayın

Yayın Sahibi:
ASTRO MEDYA
Yazı İşleri Müdürü
Esra Molla Çetin

Tasarım
Esra Molla Çetin
Dilek Gün
Funda Öztürk

Muhabir
Dilek Gün
Editörler

Arife Salman
Dilan Çetinkaya
Fatma Tecirli
T. Duygu Saçar
İrem Nisa Bilgiç

Çizim
Yaren Budak

Adres:

Yeni İstanbul Caddesi Kosova Mahallesi
228/B Selçuklu / KONYA 42100

İletişim:

0(332) 408 24 55

iletisim@muvaakkitdergisi.com

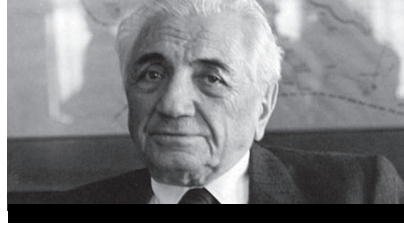
Basım yeri:

KONMATSAN OFSET MATBAA AMBALAJ

Fevzi Çakmak Mah. Gülistan Cad. 120 P

Karatay/KONYA - Tel: 05373725742

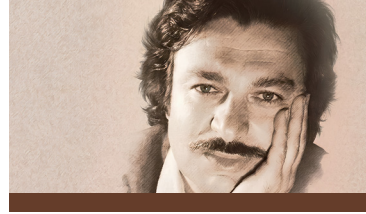
MUVAKKİT dergisindeki
tüm yazı ve çizimlerin
yayın hakkı saklıdır.

03

**MEMLEKETİN VE 'BEN'İN
ŞAİRİ: CAHİT KÜLEBİ:**

Cahit Külebi, Anadolu'yu ve insanını
sade bir dille işleyerek Cumhuriyet
dönemi Türk şiirinin en samimi
isimlerinden biri olmuştur.

05

**EDEBİYATIN 'TUTUNAMAYAN'
DÂHİSİ: OĞUZ ATAY**

'Tutunamayanlar' romanıyla bireyin
toplumla çatışmasını ve içsel yalnızlığını
edebiyatın evrensel diline taşımıştır.

09

**YEŞİLÇAMIN GÜLERYÜZLÜ
ANNESİ: ADİLE NAŞİT**

Hababam Sınıfı'nın sevgi dolu Hafize
Anası, çocukların masalcı annesi,
Münir Özkuş'un ekranlardaki biricik
eşi Adile Naşit...

15

**MİZAH VE DRAMANIN
KESİŞİMİNDE :CANAN TAN**

Çocuk romanlarından yetişkin
dramlarına, köşe yazılarından mizah
öykülerine uzanan eserleriyle insan
ruhunun en ince ayrıntılarını ustalıkla
keşfediyor Canan Tan...

17

**AY IŞIĞI RESSAMI:JOHN
ATKINSON GRIMSHAW**

John Atkinson Grimshaw, ay ışığını ve
geceyi tuvaline taşıyarak Viktorya
dönemi manzaralarını benzersiz
bir şekilde resmetmiştir.

19

**HACEL OBASI: TÜRKÜNÜN
İÇİNDE SAKLANAN AŞK**

Hacel Obası türküsü, Sivas'ın
Şarkışla ilçesine bağlı Gedik
Ovası'nda geçen gerçek bir olaydan
doğmuş bir halk türküsüdür.

Editörden...

Esra Molla Çetin

Hikâyelerden hisler doğar

Bu sayımızda sizi; kelimelerin, renklerin, melodilerin ve sessiz anların iç içe geçtiği bir yolculuğa davet ediyoruz. Modern Türk edebiyatının usta kalemi Oğuz Atay'ın dünyasında kendi içsel labirentlerimizi keşfederken, Cahit Külebi'nin şiirinde hayatın sessiz güzelliklerini ve kaybolan zamanların hüznünü yankılarını hissedeceksiniz. Gülümsemenin ve samimiyetin evrensel dilini sunan Adile Naşit, bize insan olmanın sıcaklığını ve küçük anların değerini hatırlatıyor.

Geçmişin sessiz kahramanları, yani şehitlerimizin hatıraları, bugünün cesur kalemleriyle buluşuyor; Elif Şafak'ın eserleri ise çağdaş dünyamızın sorularını, umutlarını ve sancılarını bize düşündürüyor.

Ressam John Atkinson Grimshaw'nın ay ışığıyla aydınlanan tablolarında kaybolmak, hayal ile gerçeğin birbirine karıştığı bir atmosferin içine çekilmek demek. Anadolu'nun hüznü melodisi "Hacel Ovası" türküsü, geçmişin izlerini, kaybolan aşıkları ve köklerimizi hatırlatırken, sinema sayfamızdaki The Shack (Baraka) filmi, inanç, kayıp ve umut üzerine derin bir düşünceye davet ederek ruhun sessiz sorularını uyandırıyor.

Bu sayımız, sadece bir okuma deneyimi değil; geçmişle bugün, hayal ile gerçek, sanat ve yaşam arasında bir köprü kuruyor. Sayfaları çevirirken her bir içerikte kendi izlerinizi arayın; kelimeler, renkler ve melodiler arasında gezinirken kendinizi yeniden keşfedin. Unutmayın ki her yazı, her tablo ve her film, sizi düşünmeye, hissetmeye ve yaşamın küçük mucizelerini fark etmeye çağırıyor. İyi okumalar...

*Cahit Külebi,
Anadolu'nun
insanını, doğasını ve
duygularını sade bir
dille şiirine taşıyarak
hem bireysel hem
toplumsal temaları
özgün bir üslup
içinde birleştiren
Cumhuriyet Dönemi
Türk şiirinin
en samimi
isimlerinden
biridir.*

ESRA MOLLA ÇETİN

Cahit Külebi: Memleketin ve 'Ben'in Şairi

10

Ocak 1917'de Tokat'ın Zile ilçesine bağlı Çelttek köyünde doğan Cahit Külebi, Türk şiirinin hem fertten hem de memleketten beslenen özgün seslerinden biri olarak edebiyat dünyasına adını yazdırdı. Babası Necati Bey, Erzurumlu Gullebiler sülalesine, annesi Feride Hanım ise Pasinler'in Aşağı Tayhoca köyünden Karabeyoğulları ailesine mensuptu. Külebi'nin kökleri, Anadolu'nun çeşitli coğrafyalarından gelen kültürel birikimlerle örülmüştü ve bu zengin miras onun duygu dünyasına ve şiir anlayışına derinlik kazandırmıştı. İlk öğrenimini Zile, Çamlıbel ve Niksar'da tamamladıktan sonra, Sivas Erkek Lisesinden mezun olan Külebi, İstanbul

Üniversitesi Edebiyat Fakültesi ve Yüksek Öğretmen Okulunda yüksek öğrenimini sürdürdü. Öğrencilik yılları, onu hem entelektüel birikim hem de şiirsel duyarlılık açısından besleyen bir dönemin başlangıcı oldu.

1943'te Antalya Lisesinde edebiyat öğretmeni olarak memuriyet hayatına başlayan Külebi, Ankara Devlet Konservatuarı ve Gazi Lisesinde görev yaptı. 1956'da müfettişliğe geçerek uzun yıllar bu görevini sürdürdü ve Millî Eğitim Bakanlığında kültür müsteşar yardımcılığı görevinde bulundu. 1973'te emekli olan Külebi, 1976-1983 yılları arasında Türk Dil Kurumu genel sekreterliği görevini üstlendi. 20 Haziran 1997'de Ankara'da hayata veda eden şairin mezarı, 2010'da

memleketi Niksar'a nakledildi.

Külebi, dışa dönük, hayatı ve yaşamayı seven bir mizaca sahipti; buna karşın kırılgan, hassas ve çekingen yönleri de vardı. Bu ikilik, şiirlerinde insan ve doğa arasındaki bağın naif ve içten yansımalarına dönüşür.

Şiire olan ilgisi Sivas Erkek Lisesi yıllarında şekillendi. İlk şiiri "Gurbet Acısı", 1933'te Toplantı dergisinde yayımlandı. 1933-1938 yılları arasındaki dönem, Külebi'nin şiirsel çıracılık devri olarak değerlendirilebilir. Bu yıllarda şiir, onun için bir deneme ve keşif alanıydı; kelimelerle kurduğu bağ, daha olgun ve özgün bir üslubun temelini attı. 1940'lı yıllarla birlikte Külebi, asıl şiir üslubuna kavuştu. Şiirlerini genellikle Toplantı, Yücel, Gençlik, Varlık, Ülkü,

İstanbul, Yaratış, Kaynak, Türk Dili, Yenilik, Hisar, Hürriyet Gösteri ve Yazko Edebiyat gibi dönemin önde gelen dergilerinde yayımladı. Diğer edebî türlere nadiren yönelen şair, şiiri amacı ve kendisi için bir söz sanatı olarak gördü; onun için şiir, insanın ana dili çalgısında söylediği bir türküydü.

Külebi'nin şiir dünyası, soyut evrenlerden çok müşahhas gerçekliğe yönelir. İnsan, doğa, memleket ve günlük yaşam onun şiirlerinde merkezde durur. Yaklaşık 150 şiirlik üretimi, "ferdî ben" ile insan ve dünya arasındaki ilişkileri işler. Sevgi, aşk, özlem, ayrılık, gurbet, yaşama sevinci, yaşlanma, ölüm, tabiat ve sanat, onun şiirlerinde ferdî temaların temelini oluşturur.

Memleketine ve insanına duyduğu derin

sevgi, Külebi'nin şiirlerini sosyal boyutla besler. Romantik bir yaklaşımı realist bakış açısıyla harmanlayan şair, sıcak, samimi ve doğal üslûbuyla Anadolu'nun manzaralarını, köylerini, yaylalarını ve insanını şiirlerine taşır. Bu yönüyle, Külebi, Cumhuriyet Dönemi "memleket edebiyatı"nın en önemli temsilcilerinden biri olarak öne çıkar.

Şiirlerinde geleneksel yapıyı benimseyen Külebi, zamanla serbest anlayışı tercih etti. Kısa metinleri özellikle tercih eden şair, mısralarında halk dilinin zenginliğini ve günlük yaşamın ritmini ustalıkla kullanır. Üslûbu sade, yalın ve samimidir; şiirlerini nesrin tuzağına düşürmez. Mısralarındaki ritim, tekrar, asonans ve aliterasyonla adeta bir mûsiki yaratır; benzetmeler şiirlerini renklendirir. 1960'lardan sonra bazı şiirlerinde halk dilinden yazı diline doğru bir kayma, bazı metinlerinde ise daha kapalı semboller ve imajlar görülebilir.

Cahit Külebi, Cumhuriyet dönemi Türk şiirinde herhangi bir topluluğa veya akıma dâhil edilemeyen, özgün bir şairdir. Birinci Yeni'nin garipliğine, İkinci Yeni'nin soyutluğuna ve sosyalist gerçekçiliğin ideolojik yaklaşımlarına rağmen, Külebi kendine has bir şiir kozası örmüş, ferdî ve millî kaynaklardan beslenen bir dil yaratmıştır. Kimi zaman kendi "ben"ine kapanan, kimi zaman memleketine ve insanına yönelen şair, 1930'lardan 1990'lara uzanan dönem boyunca kalıcı, sıcak ve samimi şiirler bırakmıştır. Onun şiiri, fert ile memleketi, duygu ile gerçeği birleştiren bir köprüdür; her mısrasında Anadolu'nun sesi, insanın içtenliği ve doğanın güzelliği yankılanır.

Cahit Külebi, Türk şiirinin hem bireysel hem toplumsal boyutunu aynı potada eritmiş, hayatı, insanı ve memleketi şiirin merkezine yerleştirmiştir. Onun şiiri, okuyanı geçmişe, Anadolu'ya ve insanın özüne doğru bir yolculuğa çıkarır; basit ama derin, sıcak ama düşündürücü bir edebî deneyim sunar.

“Hayatın karmaşasında tutunamayanlar, aslında en derin duyguların bekçisidir; kaybolmuşlukları, sevginin ve yalnızlığın en anlamlı ifadelerine dönüşür. Bu insanlar, varoluşlarının sırlarını kelimelere dökmeye çalışırken, içlerinde taşıdıkları acıları ve umutları bir araya getirirler. Her bir kaybolmuş an bir hikâye oluşturur; her gözyaşı, derin bir özlem duygusunun ifadesidir.”

İREM NİSA BİLGİÇ

Edebiyatın ‘Tutunamayanlar’

Oğuz Atay, 12 Ekim 1934 tarihinde Kastamonu’da doğdu. Babası Cemil Atay, hukukçu ve milletvekiliydi. Bu nedenle çocukluk ve gençlik yıllarını Ankara’da geçirdi. İlk ve orta öğrenimini Ankara’da tamamladı. 1951 yılında Ankara Maarif Kolejinden (bugünkü adıyla Ankara Atatürk Lisesi) mezun oldu. Aynı yıl İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) İnşaat Fakültesine girdi ve 1957 yılında mezun oldu. Atay, üniversite yıllarında edebiyata olan ilgisini keşfetti ve bu dönemde yazmaya başladı. Üniversiteden mezun olduktan sonra İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinde (bugünkü Yıldız Teknik Üniversitesi) öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladı. Burada yapı malzemeleri ve teknik resim dersleri verdi. Akademik kariyerine devam ederken bir yandan da edebi çalışmalarını sürdürdü.

Oğuz Atay’ın edebi kariyeri, 1970’lerin başında hız kazandı. İlk ve en önemli eseri “Tutunamayanlar”, 1971 yılında yayımlandı. Bu roman, Atay’ın adını edebiyat dünyasında duyurdu ve kısa sürede geniş bir okur kitlesi tarafından benimsendi. Roman, 1970 TRT Roman Ödülü’nü kazandı. Ancak Atay, eserin anlaşılması ve eleştirilmesi konusunda hayal kırıklığı yaşadı; çünkü birçok eleştirmen romanı anlamakta zorlandı ve okuyucular tarafından da başlangıçta yeterince ilgi görmedi. 1973 yılında yayımlanan “Tehlikeli Oyunlar” ve 1975 yılında yayımlanan “Bir Bilim Adamının Romanı: Mustafa İnan”, Atay’ın edebi kariyerinde önemli yer tutar. “Bir Bilim Adamının Romanı”, Atay’ın hocası olan Mustafa İnan’ın biyografisidir

ve aynı zamanda Türk bilim dünyasına bir saygı duruşudur.

Atay, yazarlığının yanı sıra tiyatro oyunları da yazmıştır. “Oyunlarla Yaşayanlar” adlı tiyatro eseri, bu alandaki en önemli çalışmasıdır. Ayrıca “Korkuyu Beklerken” adlı kısa hikâyeler kitabı da, Atay’ın edebî yeteneğini ve derin içsel sorgulamalarını ortaya koyar.

Aşk hayatı eğitim hayatı kadar iyi olmayan Oğuz Atay, iki kez evlenir. İlk evliliğini Fikriye Gürbüz ile yapar ve bu evlilikten Özge adında bir kızı olur. Ancak bu evlilik kısa sürer. Atay, daha sonra Serpil Atay ile evlenir. Günümüzde Oğuz Atay denince akla gelen eseri “Tutunamayanlar” romanını okuyan ilk kişi, yazar Vüs’at O. Bener olmuştur. Bener, otobiyografik öğeler taşıyan kitabı “Bay Muannit Sahtegi’nin Notları”nda isim vermeden Atay’dan ve kızı Özge’den söz eder. Romanın karakterlerinin büyük ölçüde Atay’ın çevresindeki kişilerden ilham aldığı bilinmektedir. “Tutunamayanlar”daki Selim Işık karakterinin, intihar eden bir arkadaşı olan Ural olduğu ve yazarın kendisinden esinlendiği ifade edilmiştir. Atay, bir röportajda Selim Işık sorusuna verdiği yanıtta, karakterin etrafındaki gerçek arkadaşlarına dayandığını belirtmiştir. Bu yönüyle Atay’ın romanı, hem kişisel deneyimlerini hem de çevresindeki insanları edebi bir dille yansıtan bir eser olarak öne çıkmaktadır.

“Tutunamayanlar”ın ve Oğuz Atay’ın büyük hayranlarından biri de edebiyat dünyasının güçlü kalemelerinden Orhan Pamuk’tur. Orhan Pamuk, 1972’de “Tutunamayanlar”ı çıkar çıkmaz alır ve defalarca okur. Çıktığı

Tutunamayan'ın Dâhisi: Oğuz Atay

hafta okuduğu bu kitap, henüz edebiyatçı olmak isteyen ama teknik üniversitede okuyan yirmi yaşındaki Orhan Pamuk'u derinden etkiler.

Birçok sanatçı gibi Oğuz Atay da yaşarken kıymeti bilinmeyen yazarlardandır. Kendi döneminde ödülsüz, okursuz, ilgisiz kalan Oğuz Atay, kitabı ilk çıktığında şimdiki popülerliğinden çok uzaktı. İlk kitabının yayımlanmasını sağlayan TRT Yarışması dışında hiçbir ödül almamış, hayattayken Kenter Tiyatrosu'na oynanması için götürdüğü "Oyunlarla Yaşayanlar" oyunu beğenilmemiş, çok kalın olduğu için ilk baskısı iki cilt yapılan "Tutunamayanlar"ın ikinci cildi depoda yatmaya terk edilmiş, satışı başarısız olmuştur. Eserleri kaybolan ve çalınan Oğuz Atay'ın "Beyaz Mantolu Adam" hikâyesi kısa film olarak çekilmiş ama film kaybolmuştur. Ayrıca Yılmaz Güney'in "Arkadaş" filminin ilk üç dakikasının diyalogları da Oğuz Atay'a aittir.

Günlük olarak yayımlanan defter, ölümünden sonra kaybolur. Gürsel Göncü adında bir öğrencinin elinden Cevat Çapan'a teslim edilene kadar defalarca el değiştirdiği ve birinci katta olan evinden çalındığı söylentileri yayılır. Cevat Çapan'a ulaşan defterden kesitler 1984'te Milliyet gazetesinde parça parça yayımlanır. Milliyet kültür sayfasında çalışan Enis Batur ve Ömer Madra, günler sürecektir bir Oğuz Atay dizisiyle tamamen unutulmuş bu yazarı hatırlatır.

Oğuz Atay, hayatının son günlerinde Mecidiyeköy'deki arkadaşı Altay Gündüz'ün evinde uzun süre banyo yapar. Ev halkı seslendiğinde, Atay muzip bir şekilde "Sevinmeyin, daha ölmedim" yanıtını verir.

Bir süre sonra dışarı çıkmaz ve hayata veda eder. Atay, ölümünden önce düşüncelerini doğrudan ifade eden sözler bırakmaz; ancak eserleri ve romanlarıyla kendi dünyasını ve insanın tutunamama hâlini edebi bir biçimde aktarır. Kendisinden alıntılandığı söylenen “*Ne ölmek nefessiz kalmaktır ne de yaşamak nefes almaktır. Yaşamak sevilmeyi hak eden birine yaşamını harcamaktır.*” sözü, Atay’ın yazılarında bu kadar doğrudan geçmez; yine de eserleri onun yaşam ve tutunamama anlayışını yansıtır.

“*Tutunamayanlar*”, onun bireysel bakışını ve insan deneyimlerini yansıtan önemli bir yapıttır. Oğuz Atay, erken yaşta aramızdan ayrılır ve Edirnekapı Sakızağacı Şehitliği’nde, 5. adaya defnedilir. Yaratıcı kişiliği ve eserleriyle Türk edebiyatında kalıcı bir iz bırakır.

Beni hemen anlamahsın, çünkü ben kitap değilim, çünkü ben öldükten sonra kimse beni okuyamaz, yaşarken anlaşılmaya mecburum, ben Van Gogh’un resmi değilim, öldükten sonra beni müzeye koyamazsınız, beni tanımalısınız ki benden bahsedin, çocuklarınıza beni örnek gösterin, herkes zengin olmak yerine Hikmet olmak istesin, ah bir Hikmetim olsaydı desin, benim ana çizgilerimi öğrenin, sonra 2000 model bir Hikmet çamurlukları büyük arkası şöyle büyük bir Hikmet yaparsınız kendinize göre, kötülüklerimi de unutun, onları ben biliyorum ya yeter, kimseye yararı yok, kötü örnek örnek olamaz, suimisal misal olamaz, bunun anlamı başka, sen anlamazsın ki ince bel! sana her şeyi nasıl anlatabilirim? gözlerime bakıp bana güvenmeni isteyebilirim ancak, sen beyaz dişlerini göstererek bir gülsen, gerisi kolay, geride bir ordu söz sırasını bekliyor, ben öyle anlatırım ki kötülüklerimi bile küçük hesaplarımı bile güzel gösteririm sana, şimdiye kadar yapamadım ama zarar yok, belki bundan sonra olur, istersen kötülüklerimden bahsetmem de, istersen karşı köşede dilenirim, sana muhtaç olmadık ya, herkesin rızkını Allah verir, bende bundan bir şey çıkarırım, ne çıkardığımı sen anlamazsın, anlasaydın çıkaramazdım, o zaman dünyada ıstırap olmazdı... (Oğuz Atay - Tehlikeli Oyunlar)

Konya Folkloru: Konya'nın Kültürel Mirası

Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş., kültür, sanat ve turizm alanındaki hizmet ve ürünleri halkla buluşturmak amacıyla kurulmuştur. Konya'nın tarihi, kültürel ve manevi mirasını korumayı, tanıtmayı ve bu değerleri ulusal ve uluslararası düzeyde görünür kılmayı hedeflemektedir. Kültür A.Ş., Konya'yi kültür ve sanatın önemli merkezlerinden biri hâline getirme vizyonuyla hem yurt içinde hem de yurt dışında tanıtım faaliyetlerine aralıksız devam etmektedir.

DİLEK GÜN

Konya'nın zengin halk kültürü ve sözlü geleneği, "Konya Folkloru" adlı iki ciltlik çalışmayla okuyucularla buluşuyor. Eser, hem akademik araştırmalar için önemli bir kaynak niteliğinde hem de halk kültürüne ilgi duyan herkes için keyifli bir okuma sunuyor. Birinci kitap, Konya merkez türkülerini bir araya getiriyor. Bu bölümde, türkülerin daha önce 1960 yılında "İssız Yuvalar / Konya Türküleri" adıyla yayımlandığı hatırlatılıyor. Kitapta ayrıca derlemenin özgünlüğüne de özel bir önem verildiği vurgulanıyor. Özellikle türkülerin derlenmesinde, Konya tabiriyle "garadakım" yani yörede tanınan kişilerden alınan anlatılara özen gösterilmiş. Bu yaklaşım, hem türkülerin aslına sadık kalmasını sağlıyor hem de Konya'nın kültürel hafızasının korunmasına katkıda bulunuyor. İkinci kitap ise folklor güldestesi niteliğinde bir bölüm sunuyor. Maniler, ninniler, okşamalar, nasihatler, ilahiler ve dualar gibi halk edebiyatının farklı türleri bir araya getirilmiş. Böylece sadece müzikli halk kültürü değil, Konya'nın sözlü geleneğinin geniş yelpazesi de okuyucuya sunulmuş oluyor. Bu bölüm, okuyucuyu hem geçmişin hem de günümüzün kültürel ritüellerine dair bir

yolculuğa çıkarıyor. "Konya Folkloru", Konya'nın geçmişten günümüze uzanan kültürel mirasını yaşatmayı amaçlayan değerli bir çalışma. Her iki cilt de, yöre halkının hayatına dokunan, nesilden nesile aktarılan kültürel öğeleri bir araya getirerek, Konya'nın halk kültürünün zenginliğini gözler önüne seriyor. Kitap, hem akademisyenler hem de halk kültürünü merak eden okurlar için vazgeçilmez bir başvuru kaynağı niteliğinde.

**Yayınevi: Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş.
Yayınları
Yapım Yılı: 2021**

Yeşilçamın Gülümseyen Annesi: Adile Naşit

Yeşilçam denilince akla ilk gelen isimlerden biridir Adile Naşit... Hababam Sınıfı'nın sevgi dolu Hafize Anası, çocukların masalcı annesi, Münir Özkul'un ekranlardaki biricik eşi... Neşeli Günler filminde "Turşu

limonla olmaz, sirkeyle olur!" repliğiyle hafızalarımıza kazınan o büyük oyuncu, sadece sahnede değil, hayatın kendisinde de sıcaklığını, neşesini ve şefkatini bizlere armağan etmiş bir isimdi.

17 Haziran 1930'da İstanbul'un renkli ve hareketli sokaklarında doğan Adile, tiyatro ile yoğrulmuş bir ailenin çocuğu olarak büyüdü. Babası dönemin ünlü komedyeni Naşit Özcan, annesi Amelya Hanım ise sahnelerin zarif oyuncularındandı. Büyükbabası Kemani Yorgo Efendi'nin müziği, anneannesi Küçük Verjin'in şarkıları, onun çocukluğunu adeta bir melodiye dönüştürüyordu. Ağabeyi Selim Naşit'in sahnedeki varlığı, Adile için hem bir rol model hem de bir yol gösterici oldu. Böyle bir ortamda, tiyatro ve sanatın sadece bir meslek değil, yaşamın kendisi olduğunu erken yaşta öğrenmişti. Babası vefat ettikten sonra okulunu yarıda bırakmak zorunda kalan Adile Naşit, hayatın onu en erken yaşta sınıdığı o günlerde yolunu sahnenin ışığıyla buldu. İstanbul Şehir Tiyatroları Çocuk Tiyatrosuna adım attığında, henüz 14 yaşında bir genç kızdı...

Ama attığı o adım, yıllar sonra milyonların hafızasında yer edecek bir oyuncunun ilk kıvılcıymıydı.

Halide Pişkin yönetiminde sahneye çıktığı "Her Şeyden Biraz" oyunu, yeteneğinin ilk kez gözler önüne serildiği anlardan biriydi. Sonrasında Muammer Karaca Tiyatrosunda çalıştı, Aziz Basmacı ve Vahi Öz ile kurdukları toplulukta tiyatronun inceliklerini öğrenmeye devam etti.

1963-1975 yılları arasında Gazanfer Özcan - Gönül Ülkü Tiyatrosunda sergilediği oyunlar, onun sahnedeki ustalığını pekiştirdi. "Neşe-i Muhabbet" ve "Şen Sazın Bülbülleri" gibi müzikallerdeki rolleri, izleyenlere unutulmaz anlar yaşattı.

Sinemaya ilk adımını 1947'de Seyfi Havaeri'nin "Yara" filmiyle attı; fakat yıldızı 1970'lerin güldürü filmleriyle parlamaya başladı. Ertem Eğilmez ve Kartal Tibet'in filmlerinde sergilediği doğal, samimi performans, onu milyonların gönlünde ölümsüzleştirdi. 'Hababam Sınıfı'ndaki Hafize Ana rolü, onun hayatının simgesi oldu; şefkatin, sevginin ve sabrın ekrandaki karşılığıydı. 1976'da "İşte Hayat" filmindeki rolüyle Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde 'En İyi Kadın Oyuncu' ödülünü kazandı. Ancak en büyük ödül, izleyicilerin gönlünde kazandığı eşsiz yerdı.

Ama Adile'nin hayatı yalnızca kahkaha ve mutlulukla örülü değildi. Henüz 15 yaşındaki oğlu Ahmet'i kaybı ruhunda derin bir boşluk bıraktı. Kalbi delik olan Ahmet'in ameliyata rağmen veda edişi, Adile'nin iç dünyasında sarsıcı bir eksiklik yarattı.

Yine de bu acı, onun çocuklara olan sevgisini daha da derinleştirdi, adeta kalbindeki boşluğu başkalarının mutluluğuna armağan etmeye karar verdi.

1980 yılında TRT’de yayımlanan “Uykudan Önce” programıyla “Masalcı Teyze” olarak tanındı. Masallarını öyle bir içtenlikle anlatıyordu ki ekran başındaki çocuklar onun sesinde güveni, sevgiyi ve neşeyi bir arada hissedebiliyordu. Tek kanallı televizyon döneminde sıcak sesi ve masum bakışlarıyla küçük izleyicilerin yüreklerinde taht kurdu; Adile Naşit artık sadece bir oyuncu değil, çocukların gönlünde bir anne, bir dost, bir masalcıydı.

Yaşamı boyunca hem sahnede hem de özel hayatında sevgi ve kahkahayı bir arada taşıyan Adile Naşit, 11 Aralık 1987’de İstanbul Beyoęlu’ndaki Alman Hastanesi’nde, 57 yaşında, kalın bağırsak kanseri nedeniyle aramızdan ayrıldı. Cenazesi 13 Aralık’ta Şişli Camii’nde kılındı ve Karacaahmet Mezarlığına defnedildi. Bugün, Masalcı Teyze ve Hafize Ana olarak hatırlanan Adile Naşit, kahkahası, sevgisi ve sıcaklığıyla hâlâ gönüllerde yaşamaya devam ediyor.

Adile Naşit’in hayatı, bir yandan trajedi ve kayıplarla örölü, diğer yandan kahkaha, sevgi ve sanatla dolu bir öyküdür. Sahnedeki anneliği, ekrandaki doğallığı ve çocuklara adanmışlığı, Türk sinemasının en değerli miraslarından biri olarak nesiller boyu hatırlanacaktır. Onun gülüşü ve sevgisi, hâlâ bir melodinin notaları gibi geçmişten geleceğe uzanan bir köprüde yankılanmaya devam ediyor; her yeni kuşak, Adile Naşit’in sıcak dünyasına adım atıyor ve onun mirasını kalplerinde yaşıyor.

Ve bugün, aramızdan ayrılışının yıllarını geride bırakmış olmasına rağmen, bizler ona sadece bir oyuncu olarak değil; Hafize Ana’nın şefkatiyle, Masalcı Teyze’nin masum sevgisiyle ve Neşeli Günler’in neşesiyle veda ediyoruz. Hoşçakal Hafize Ana... Hoşça kal Masalcı Teyze...

TARİHTE BUGÜN

01

1 ARALIK 1931
İLK SESLİ TÜRK FİLMİ "İSTANBUL SOKAKLARINDA" GÖSTERİLDİ.

4 ARALIK 1955
TÜRKİYE'DE İLK ELEKTRİKLİ TREN, İSTANBUL'DA SİRKECİ HALKALI ARASINDA ÇALIŞMAYA BAŞLADI.

05

13 ARALIK 1977
TÜRK ÖYKÜCÜ VE ROMANCI ATAY, BUGÜN HAYATINI KAYBETTİ.

17 ARALIK 1998
SAFRANBOLU KÜLTÜREL VARLIĞI OLARAK DÜNYA MİRAS LİSTESİNE ALINDI.

02

7 ARALIK 1993
RESSAM ABİDİN DİNO, BUGÜN YAŞAMINI YİTİRDİ.

10 ARALIK 1918
TRABZON'DA FAİK AHMET (BARUTÇU) TARAFINDAN, "İSTİKBAL" GAZETESİNİN İLK SAYISI ÇIKARILDI.

ÖÇÜZ
BETİ.

ARLIK
ESİ'NE

25 ARALIK 1925

ULUSLARARASI TAKVİM VE SAAT
KABUL EDİLDİ.

06

28 ARALIK 1913

GAZETECİ YAZAR AHMET MİTHAT
EFENDİ HAYATINI KAYBETTİ.

04

20 ARALIK 1938

İLK ELEKTRONİK TELEVİZYON
SİSTEMİNİN PATENTİ ALINDI.

23 ARALIK 1931

ROMANCI MEHMET RAUF
56 YAŞINDA ÖLDÜ.

30 ARALIK 1990

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI
KURULDU.

31 ARALIK 1879

EDİSON, İLK ELEKTRİK LAMBASININ
KULLANIMINI GÜNDELİK
YAŞAMA SOKTU.

03

Kadim Mirasın İzinde

Selçuklu Belediyesi, birçok kültürel projeye öncülük etmiş ve bu projeleri desteklemiştir. Bugün, Selçuklu'yu konu alan dönem dizileri büyük ilgi görmekte, Selçuklu Devleti'ne dair yayınlar ise başvuru kaynağı olarak kabul edilmektedir. Selçuklu Belediyesi, yıllardır Türkiye Cumhuriyeti'nin en önemli kültürel projelerinin şekillendiricisidir. Belediyenin öncülüğünde gerçekleştirilen bu projeler, tarihimize ışık tutarak gelecekte yapılacak çalışmalar için sağlam bir zemin oluşturmuş ve değerli eserlerin ortaya çıkmasına katkı sağlamıştır.

ARİFE SALMAN

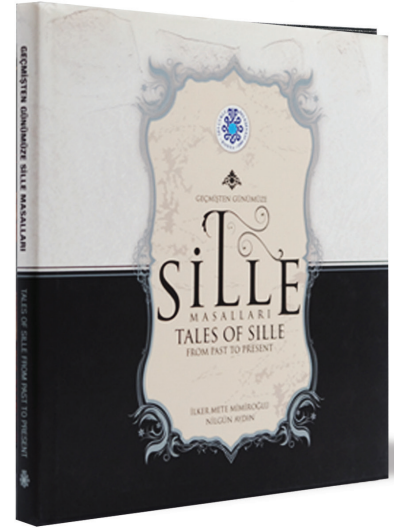
Sille Masalları: Sözlü Kültürün İzleri

Konya'nın binlerce yıllık tarihi köyü Sille, yalnızca taşları ve yapılarıyla değil, sözlü kültürüyle de dikkat çeker. Ancak 20. yüzyıl boyunca yaşanan nüfus mübadelesi, göçler ve çeşitli toplumsal değişimler, Sille'nin sözlü mirasının kaybolmasına veya belgelenmesinin zorlaşmasına neden olmuştur. İşte bu boşluğu doldurmayı amaçlayan "Sille Masalları" adlı kitap, Sille'nin zengin masal geleneğini gün yüzüne çıkarıyor.

Kitap projesi, 1900'lerin başında Sille'yi ziyaret eden dil bilimcilerin derlediği masalların keşfiyle başladı. O dönemin yayınları Konya'da pek tanınmamış olsa da masalların yeniden doğdukları topraklara geri getirilmesi büyük önem taşıyordu. Proje, Selçuklu Belediyesi'nin desteği ve akademik kurumların iş birliğiyle hız kazandı; Cambridge Üniversitesi'nden alınan izinler, Selçuk Üniversitesi Türk Halk Kültürü Araştırma Merkezi'nin arşiv çalışmaları ve günümüzde Sille'de hâlâ anlatılan masalların derlenmesi çalışmayı zenginleştirdi.

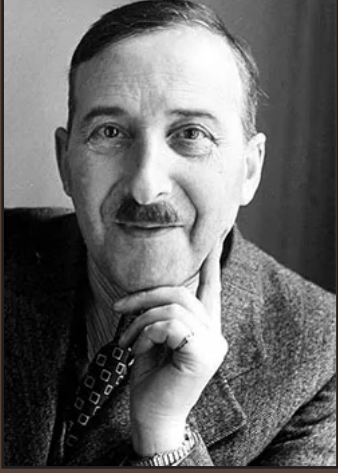
Kitapta toplam 15 masal bulunuyor; sekizi 1915 yılına, kalan yedisi ise 1989, 1990 ve 1997 yıllarında derlenmiş. Masalların metinleri, Derya Uzun'un titiz çizimleriyle görselleştirilmiş, böylece Sille'nin kültürel ve tarihî dokusu okuyucuya güçlü bir biçimde aktarılıyor. Ayrıca Yunanistan'daki araştırma merkezlerinden sağlanan görsel ve yazılı materyaller de çalışmaya dâhil edilmiştir.

"Sille Masalları", yalnızca bir masal kitabı olmanın ötesine geçiyor; sözlü kültürü belgelerken, Sille'nin tarihî ve kültürel zenginliğini de okuyucuya sunuyor. Kitap, geçmişten günümüze masalların nasıl aktarıldığını gösterirken, Sille'nin kültür hazinesini gelecek kuşaklara taşımayı amaçlayan değerli bir kaynak niteliğinde. Projeye katkıda bulunan Selçuklu Belediyesi yetkililerinden akademisyenlere, çizim sanatçılarından uluslararası iş birliklerine kadar herkesin emeği, kitabın ortaya çıkmasında büyük rol oynamıştır. "Sille Masalları", sözlü kültürün korunması ve yaşatılması için atılmış önemli bir adım olarak öne çıkıyor.

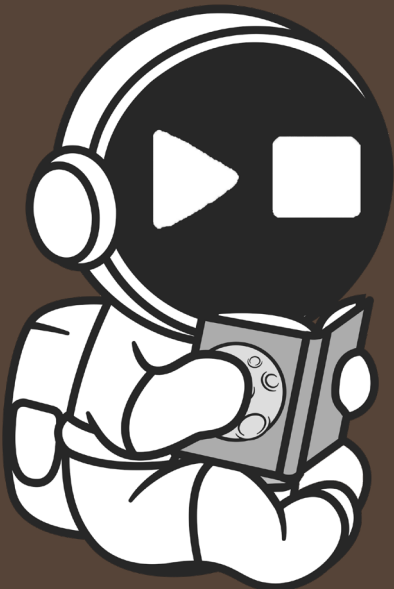
Yapım: Selçuklu Belediyesi
Yapım Yılı: 2013
Hazırlayan: İlker Mete Mimiroğlu
Nilgün Aydın
Cilt sayısı: 1

Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu ya da Aşkın Psikolojisi

*Stefan Zweig,
insan ruhunun
karmaşıklığını
anlatan ve duyguları
derinlemesine işleyen
bir edebiyat ustası...*

ASUDE YILMAZ

Mektubun üzerinde ne bir imza ne de bir isim vardı. Yalnızca şu cümle dikkat çekiyordu: “Sana, beni asla tanımamış olan sana.”

Peki, gerçek aşk nedir? Hiç ayrılmamak mı? Sürekli yan yana olmak mı? Ya da sessizce, karşılık beklemeden bir ömrü birine adamayı göze almak mı? Bu sorunun cevabı belki de çağımızla birlikte çok değişti; kimine göre “gerçek aşk” artık bir masal, kimine göre ise hâlâ kalbin derinliklerinde saklı bir ihtimal. *Stefan Zweig’in 1922 yılında yayımlanan ve uzun öykü (novella) türünde değerlendirilen “Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu”, tam da bu soruların izini sürüyor.* Mektup-roman niteliği taşıyan eser, adından anlaşılacağı üzere, isimsiz bir kadının geçmişi boyunca kalbinde sakladığı duyguları nihayet açığa vurduğu bir mektuba dayanıyor. Kadın, çocukluğundan itibaren âşık olduğu ve ölene dek unutamadığı adama ilk kez iç dünyasını bütün kırılganlığıyla anlatıyor. Hikâye, henüz 13 yaşındaki genç bir kızın annesiyle yaşadığı eski bir apartmanda başlar. Apartmanın gürültülü, huzursuz bir ailesi taşındıktan sonra daireye bu kez okumuş, entelektüel bir yazarın geleceği duyulur. Kız, kitaplarla iç içe büyüdüğü için yeni komşusuna karşı merak duymaya başlar. Uşağın taşıdığı

eşyalar arasında farklı dillerde kitaplar, biblolar ve yazarlığa dair birçok ayrıntı, kızın hayal dünyasını harekete geçirir. Hiç görmediği bu adamı kafasında ihtiyar, sakallı, bilge biri olarak canlandırır.

Fakat adam eve taşındığında gördüğü manzara, hayal ettiği figürden bambaşka olur: genç, yakışıklı, sempatik ve etkileyici bir adam... Kız, şaşkınlığının ardından her gün biraz daha ona bağlanır. Kapı merceğinden onu izler, eve giriş çıkış saatlerini ezberler, hayatının merkezine bu adamı koyar. Çocuksu ama yoğun bir aşkla,

günlerini onun gölgesinde geçirir ancak konuşmaya asla cesaret edemez. Derken bir gün annesi ciddi bir ifadeyle onu karşısına alır. Kız, genç adama duyduğu derin ama saklı sevginin fark edildiğini düşünür fakat duyacağı şey bunun çok ötesinde, hayatını altüst edecek bir haber olacaktır...

Zweig, bu eserinde yalnızca bir aşk hikâyesi anlatmaz; karşılıksız sevgi, bağlılık, kimlik,

kadınlık, fedakârlık ve insan ruhunun karanlık kıvrımları üzerine bir psikolojik portre çizer. Okur, satır aralarında hem gülümser hem hüznlenir, sonunda ise kendini şu soruyu düşünürken bulur:

Gerçek aşk nedir? Var mıdır gerçekten? Yoksa sadece hatırladıklarımızın doğurduğu bir yanılsama mıdır?

Mizah ve Dramanın Kesişiminde Düşündüren Kalem: Canan Tan

1 951 yılında Ankara'da dünyaya gelen Canan Tan, Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesinden mezun olmasına rağmen kalemini ilaç ve kimya formüllerinin ötesine taşımış bir yazar olarak tanınır. Tan'ın hayatı, her yönüyle edebiyata ve insana dair bir yolculuk gibidir; bir yandan mizahın incelikli dünyasında dolaşır, diğer yandan insan ruhunun karanlık, dramatik köşelerine ışık tutar. Canan Tan'ı anlamak, onun eserlerini okumaktan çok daha fazlasını gerektirir; Tan, okurunu yaşamın en basit detaylarından başlayarak toplumsal ve duygusal karmaşanın merkezine götüren bir yoldur. Sokağın köşesindeki bir çocuğun hayalini, bir ailenin sessiz çatışmasını, genç bir kızın ilk aşkının titrek heyecanını, bir annenin sevgisizliğinin yarattığı boşluğu Tan'ın kalemıyla okumak, hem gülümsetir hem de düşündürür. Canan Tan'ın edebiyatının en çarpıcı özelliklerinden biri, mizah ile dram arasında kurduğu ustaca dengeyi görebilmektir. Mizah öykülerinde, gözlem gücü ve nüktedan yaklaşımı ön plana çıkar. İster Mor İster Mavi, Sol Ayağımın Başparmağı veya Türkiye Benimle Gurur Duyuyor gibi eserlerinde, günlük yaşamın absürtlüklerini, toplumsal gözlemleri ve bireylerin kendi içlerindeki ironiyi yakalar. Tan'ın mizahı, sadece güldürmekle kalmaz; aynı zamanda okuyucuyu düşündürür, sorgulatır ve fark ettirir. Öte yandan dram romanlarında, Canan Tan karakterlerin içsel dünyasını derinlemesine işler. Piraye, genç bir kızın

aile, aşk ve evlilik yolculuğunu dramatik bir biçimde ele alır. Nâzım Hikmet'in eşinden esinlenerek yazdığı bu roman, bireysel hayatın duygusal ve toplumsal yönlerini ustaca birleştirir. Sızı ise gerçek bir yaşam öyküsünü aktarır. Efsun ile annesi arasındaki sevgi eksikliği ve ilgisiz ilişki, okuyucuyu hem sarsar hem de empati kurmaya davet eder. Eroinle Dans'ta ise uyuşturucu bağımlılığı teması işlenir. Tan, genç Eylül'ün karanlık dünyadan kurtuluşunu anlatırken toplumsal bir farkındalık yaratır. Canan Tan'ın edebiyat yolculuğu ödüllerle de taçlanmıştır. 1979 yılında Kelebek (Hürriyet) Gazetesi'nin senaryo yarışmasında birincilik kazanmasıyla başlayan ödül serüveni, 1988'de 1. Ulusal Nasrettin Hoca Gülmece Öykü Yarışması'nda mansiyon, 1996'da Türkiye'de mizah öyküleri kitabı yayımlayan ilk kadın yazar unvanı gibi prestijli başarılarla devam etmiştir. Ayrıca çocuk edebiyatında kazandığı ödüller, onun genç nesillerle kurduğu bağı gözler önüne serer. İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Türkiye'nin önde gelen yayınevlerinden aldığı ödüller, Canan Tan'ın eserlerinin hem edebi hem de kültürel önemini ortaya koyar. Canan Tan, edebiyatında yaş sınırı gözetmez. Çocuk romanları, gençlik hikâyeleri, yetişkin dramaları ve mizah öyküleri, onun farklı yaş gruplarıyla kurduğu köprünün kanıtıdır. Sokaklardan Bir Ali, Beyaz Evin Gizemi, Uzak Kampı Maceraları gibi eserleriyle çocukların hayal gücünü beslerken, Yolun Düştü Amerika'ya gibi gençlik romanlarıyla genç

okuyucunun dünyasına dokunur. Yetişkinler için yazdığı eserler ise, hayatın karmaşasını ve insan ruhunun derinliklerini keşfetmeye davet eder. Canan Tan, sadece kitaplarıyla değil, köşe yazılarıyla da geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmıştır. Yeni Asır ve Milliyet Pazar'da güncel olayları esprili ve eleştirel bir dille yorumlayan Tan, toplumun nabzını tutarken mizah ile eleştiriye ustaca harmanlar.

Kadın dergilerindeki yazıları ise farklı kitlelerle etkileşim kurma becerisini gösterir ve onun edebiyatın yanı sıra toplumsal farkındalık yaratma misyonunu da ortaya koyar.

Canan Tan'ın eserlerinde, insana dair bir merak ve anlayış vardır. Onun kalem, bireylerin iç dünyasını, toplumsal ilişkilerini ve yaşamın küçük ama anlamlı detaylarını yakalar. Mizah ve dramatik anlatım arasında kurduğu denge, onu çağdaş Türk edebiyatında ayrıcalıklı bir yere oturtur. Her eseri, okurunu hem eğlendirir hem de yaşamın karmaşıklığı üzerine düşünmeye davet eder. Tan, okuru sadece bir hikâyenin içine çekmez, aynı zamanda hayatın içinden bir pencere açar ve insan ruhunun en ince ayrıntılarına bakmasını sağlar.

Canan Tan Türk edebiyatının hem düşündürten hem duygulandıran önemli bir ismi olarak edebiyat yolculuğunu sürdürür. Mizahın zekâsı ve dramının duygusal derinliği, onun kaleminde bir araya gelir, okur bu iki dünyanın arasında bir yolculuğa çıkar. Tan, okuyucusunu hem güldürür hem düşündürür; işte bu, onu Türk edebiyatında kalıcı kılan en önemli özelliktir.

Canan Tan'ın edebiyat evreni, okuruna yalnızca bir hikâye sunmaz, her satırında yaşamın başka bir yüzüyle buluşturur. Ona göre yazmak, insanı anlamanın en incelikli yoludur. Bu yüzden her karakteri, her olay örgüsü ve her duygusal kırılma, okurun belleğinde uzun süre yer eder. Tan'ın kalem, okurunu yalnız bırakmaz; bazen bir gülümseme, bazen bir sızı, bazen de derin bir iç döküş olarak kendini hissettirir. Bugün hâlâ yeni nesiller tarafından keşfediliyor olması, onun edebiyattaki kalıcılığının en güçlü göstergesidir. Canan Tan, Türk edebiyatının hem içten hem cesur seslerinden biri olarak yoluna devam ederken, biz okurlarına da yaşamın tüm renkleriyle yüzleşebileceğimiz bir edebi dünya bırakmayı sürdürüyor.

Türk edebiyatının hem mizah hem dram ustası Canan Tan, kalemiyle okuyucuyu güldürürken düşündürüyor. Çocuk romanlarından yetişkin dramlarına, köşe yazılarından mizah öykülerine uzanan eserleriyle Tan, insan ruhunun en ince ayrıntılarını ustalıkla keşfediyor. Bu yazımızda, edebiyat yolculuğunu, ödülleri ve unutulmaz eserlerini sizler için derledik.

FATMA TEGİRLİ

Ay Işığı Res Atkinson C

Devrimi'nin kasvetli şehir manzaralarını masalsı ama tanıdık bir atmosferle yeniden yorumladı. Onun tabloları, hem günlük hayatın sade anılarını barındırır hem de izleyiciyi hayal ile gerçek arasında dolaştırır. Grimshaw'ın 1880 tarihli "Reflections on the Thames" (Thames Nehri'nde Yansımalar) eseri, sanatçının Londra'yı bir "su ve ışık kenti" olarak yeniden kurguladığı başyapıtlardan biridir. Tablo, Waterloo Köprüsü'nden Westminster'a doğru uzanan geniş bir panoramik bakış sunarak, izleyicinin gözünü nehir boyunca ufka sürükler. Grimshaw bu eserde, tuvali önce ana renklerle kaplayıp ardından çok ince, saydam yağlıboya katmanları (glazürler) uygulayarak suya derinlik ve parlaklık kazandırmıştır. Bu glazür tekniği, nehrin yüzeyindeki yansımaların cam gibi parlamasını sağlarken, geri plandaki Parlamento Binası ve Westminster silüetini hafif bir sis perdesi ardında bırakarak gizemli ve ruhani bir atmosfer oluşturur. *Sanatçı, fırça darbelerini neredeyse yok ederek su üzerindeki mikro dalgacıkları, köprüünün taş dokusunu ve uzak silüetleri fotoğrafik bir hassasiyetle işlemiştir.* Tablonun en etkileyici yanı, Viktorya dönemi aydınlatma teknolojilerinin bir arada sunulmasıdır. Gaz lambaları, petrol kandilleri ve erken dönem elektrik ark lambalarının yarattığı farklı ışık sıcaklıklarını aynı karede kullanmıştır. Gökyüzüne ve nehrin derinliklerine hâkim olan soğuk, çelik mavisi tonlar, köprü üzerindeki lambalardan yayılan sıcak, altın sarısı hâlelerle dramatik bir zıtlık oluşturur. Bu mavi-altın karşıtlığı, esere

Heath Caddesi'nin Gece Görünümü

ELİF SAĞLAM

1 836 yılında Leeds'te dünyaya gelen John Atkinson Grimshaw, Viktorya dönemi sanatının en sıra dışı figürlerinden biridir. 24 yaşına geldiğinde, ailesinin tüm uyarılarına rağmen Leeds kentinde bulunan Great Northern Demiryolu'ndaki katiplik işini 1861 yılında terk ederek kendini tamamen resme adan. Viktorya dönemi İngiltere'sinin sisli sokaklarını, yağmurla parlayan kaldırımlarını ve ay ışığını bir şiir gibi resmeden Grimshaw, sanat tarihinde "Ay ışığı ressamı" olarak anılır. *Akademik bir eğitim almamış olması, onu geleneksel kalıplardan ve dönemin sanat otoritelerinin kurallarından özgürleştirmiştir.* Perspektifi kusursuzlaştırmak ve mimarî detayları matematiksel bir kesinlikle aktarmak adına, Vermeer ve Caravaggio gibi eski ustaların da başvurduğu iddia edilen

'camera obscura' (karanlık oda) tekniğini ve optik mercekleri kullanmaktan çekinmemiştir. *Bu teknik sayesinde, tuval üzerine yansıttığı sahneleri o kadar keskin bir gerçeklikle işler ki, eleştirmenler resimlerinde fırça darbesi bulmakta zorlanmış, eserlerini "neredeyse fotoğrafik" ve "fırça izi taşımayan" yapıtlar olarak nitelendirmişlerdir.* Dönemin estetik öncülerinden olan ve aynı zamanda Grimshaw ile Chelsea stüdyolarında birlikte çalıştığı James McNeill Whistler, Grimshaw'ın bu teknikle yaptığı gece manzaralarını gördüğünde, "Grimshaw'ın ay ışığı resimlerini görene kadar kendimi 'gece manzaralarının' (noctürn) mucidi sanırdım." diyerek onun ustalığını övmüştür. *Grimshaw, önceleri Ön-Raffaelcilerin (Pre-Raphaelites) doğaya sadık, detaycı ve canlı renk anlayışından etkilense de, zamanla kendi benzersiz üslubunu geliştirdi. O, Sanayi*

Resmi: John Grimshaw

hem sakin hem de cazibeli bir duygusallık kazandırır. *Thames Nehri, Sanayi Devrimi'nin atıklarıyla kirlenmiş olsa da Grimshaw'ın fırçasında, üzerine düşen ışıkları simetrik bir ritimle çoğaltan şiirsel bir aynaya dönüşür.*

Grimshaw'ın gözü, Thames'in geniş sularından şehrin dar sokaklarına çevrildiğinde, atmosferik büyü bozulmaz, sadece biçim değiştirir. 1882 tarihli "View of Heath Street by Night" (Heath Caddesi'nin Gece Görünümü), sanatçının Hampstead semtinde, gündelik bir caddeyi nasıl masalsı bir sahneye dönüştürdüğünün kanıtıdır. Bu eserde Grimshaw, ışığın havadaki dağılımını verebilmek için "scrubbling (kaydırma)" tekniğini kullanmıştır. Yarı kuru bir fırçayla, koyu zemin üzerine daha açık renkli pigmenti sürterek uyguladığı bu yöntem, sokak lambalarının etrafında puslu, titreşen bir hale oluşmasını sağlar. Bu sayede ışık, keskin bir noktadan çıkmaz ve nemli havaya hapsolmuş bir ışıltı gibi yayılır. Islak asfalt ve parke taşlarındaki yansımalar, bu teknik sayesinde dokunsal bir gerçekçilik kazanır.

Tabloda iki baskın ışık kaynağı birbiriyle çatışır ve uzlaşır. Bir yanda vitrinlerden ve sokak lambalarından kaldırımlara dökülen sıcak, turuncu-altın tonları, diğer yanda ise gökyüzündeki dolunayın soğuk, buzlu yeşil ışığı. Bu renk ayrımı, tablonun duygusal tonunu da belirler. Sol taraftaki aydınlık dükkanlar şehrin güvenliğini ve sıcaklığını temsil ederken, sağ taraftaki karanlık ağaçlar ve gölgeli yapılar tekinsiz bir yalnızlık hissi verir.

Resmin sol alt köşesinde şemsiyesiyle yürüyen ve caddede ilerleyen kadın figürleri,

Thames Nehri'nde Yansımalar

Grimshaw'ın sosyal gözlemciliğinin ince bir detayını oluşturur. Dönemin sanatında gece sokakta görülen kadınlar genellikle "ahlaki çöküşle" ilişkilendirilse de Grimshaw bu klişeyi reddeder. Onun figürleri, sadece evlerine dönen, kentin olağan sakinleridir. Bu figürler, devasa şehrin ve sonsuz gecenin içinde küçük, yalnız ama huzurlu birer detay olarak kalır. Bu detay izleyiciye şehir yaşamının hem romantik aidiyetini hem de kaçınılmaz yalnızlığını aynı anda hissettirir. John Atkinson Grimshaw, ilk resimlerinde "JAG", 'JA Grimshaw' veya 'John Atkinson Grimshaw' imzasını kullanmış, ancak sonunda "Atkinson Grimshaw" imzasını kullanmaya karar vermiştir. Sanayi Devrimi'nin isli ve sisli şehirlerini; estetik bir süzgeçten geçirerek, ürkütücü bir sıcaklık ve melankolik bir güzellik ile günümüze taşıyan Grimshaw, Viktorya İngilteresinin sadece fiziki görüntüsünü değil, o dönemin ruh halini de resimlerine çerçevelemiştir.

Hacel Obası: Bir Türkünün İçinde Saklanan Aşk

T.DUYGU SAÇAR

Hacel Obası Türküsü, Sivas'ın bozkırlarında doğmuş, zamana meydan okuyan hüznü bir aşkın dilidir. Ayşe ile Mustafa'nın hikâyesini anlatır, bir sevdanın nasıl umutla büyüüp nasıl bir anda kırılıp türküye dönüştüğünün izlerini taşır. Adını, Sivas'ın Şarkışla ilçesine bağlı Hacel Obası'ndan alan bu türkü, küçük bir obada yaşanan derin duyguları kuşaktan kuşağa aktarmayı başarmıştır. Rivayete göre hikâye, üç kardeşin yıllar önce Gedik Ovası'na yerleşerek kendi obalarını kurmalarıyla başlar. Zamanla bu yerleşim, Hacel Obası adını alır. Bozkırın tam ortasında, sade ama içten bir yaşamın sürdüğü bu obada Ayşe adında güzelliğiyle nam salmış bir kız büyür. Varlıklı bir ailenin kızı olan Ayşe; zarâfetiyle, yumuşak huyuyla ve duruşuyla herkesin dilinde dolaşır. Ayşe, gönlünü obanın yiğit delikanlılarından Mustafa'ya kaptırır. Mustafa da aynı sevdâyla Ayşe'ye bağlanır. Ailelerden gizli buluşur, kuytu derelerde ve obanın arka sokaklarında umutlarını paylaşırlar. Onlar için dünya sessizleşir, öyle ki birbirlerine baktıklarında bozkır bile çiçek açmış gibi olur. Fakat kader, genç aşıkların yolunu beklenmedik bir yerden değiştirir. Şarkışla'ya görevlendirilen Teğmen Nazım, obayı ziyaret ettiği bir gün Ayşe'yi görür ve güzelliğine vurulur. Okumuş, görgülü ve şehirli biridir. Ayşe'nin annesi, kızının "memur karısı" olması fikrini cazip bulur. Ayşe'nin de aklı yeni kıyafetler, altın bilezikler, konforlu bir ev

hayaliyle karışır. Rivayete göre Ayşe'nin şu sözleri obada dilden dile yayılır: *"Mustafa'ya varıp da ineğin dananın içinde rezil olacağıma, memur karısı olur vezir olurum."*

Bu sözler Mustafa'nın yüreğine hançer gibi saplanır. Ayşe'nin Mustafa'ya bakışları değişir. Onu ne zaman görse karşısında utangaç, tedirgin ve suçlu bir tavır takınır. Bir zamanlar umutla doğan o seveda, yavaşça Sivas'ın sisli havasında kaybolur. Mustafa ise her geçen gün daha fazla içine kapanır. Ayşe'ye dair her hatıra yüreğinde koca bir sızıya dönüşür.

İşte o acı, bugün hâlâ dillere destan olan türküye can verir. Mustafa usulca oturur ve içindeki yangını dizelere döker:

*"Hacel obasını engin mi sandın?
Ayağında potini var, zengin mi sandın?
Her olur olmazı dengin mi sandın?
Ay da doldu göremedim yar seni..."*

Her mısra, bir hayal kırıklığının, bir sitemin ve bir gönül yıkımının sesidir. Mustafa, Ayşe'nin verdiği sözden dönmesini, yeni hayatın parıltısına kapılışını şöyle anlatır:

*"Merdivenden tıkrır mıkır inişin,
Çığırdaşır altın ile güümüşün,
Önce söz verişin, sonra dönüşün,
Ay da geçti göremedim yar seni..."*

Türkü yalnızca iki gencin aşkını anlatmaz; aynı zamanda bir dönemin kültürünü, toplumsal baskılarını ve insanların iç dünyasını da yansıtır. Bozkırın rüzgârı, gece sessizliği ve obanın töreleri bu türküde yankı bulur.

Bugün Hacel Obası'na yolu düşen biri, rüzgârın uğultusunda hâlâ bu hikâyenin izlerini hisseder. Ayşe'nin kararsız adımlarını, Mustafa'nın kırılan yüreğini, obalıların şaşkınlığını...

Bir türkü ne kadar içe işleyebilirse, Hacel Obası Türküsü de o kadar derinden dokunur. Ve hikâye böylece türküyle beraber yaşamaya devam eder. Ayşe ile Mustafa'nın yarım kalan sevdası, her dinleyenin gönlünde aynı hüznü uyandırır. Yıllar geçse de, bozkırın ortasında söylenen o içli sitem, hâlâ ilk günkü kadar tazedir:

*Hacel'obasını engin mi sandın
Ayağında potini var zengin mi sandın
Her olur olmazı canım dengin mi sandın
Ay da geçti göremedim yâr seni*

*Merdivenden tıkrır mıkır inişin
Çığırdaşır altın ile güümüşün
İlkten söz verip de canım sonra dönüşün
Ay da geçti göremedim yâr seni*

*Suya gider bir incecik yolu var
Sıktırmış kemeri canım ince beli var
Söylerim söylemez canım tath dili var
Ay da geçti göremedim yâr seni*

*Suya gider su testisin doldurur
Kınalı parmağın canım suya daldırır
O yârin bakışı canım beni öldürür
Ay da geçti göremedim yâr seni*

*Tren gelir acı acı seslenir
Yağmur yağar çift entere ıslanır
Zalim anan duyar canım sana seslenir
Ay da geçti göremedim yâr seni*

The Shack (Baraka): Bağışlamanın Mane

Kayıplar ve acılar, insanı Tanrıya daha derin bir şekilde yönlendirir. The Shack, izleyiciye trajedi üzerinden iman, sabır ve affetme dersleri sunan bir manevi yolculuk sunuyor.

Stuart Hazeldine'in 2017 yapımı The Shack, kayıp, acı ve bağışlama temalarını evrensel bir dille işleyen, izleyiciyi derin bir ruhsal sorgulamaya davet eden nadir filmlerden biri olarak öne çıkıyor. Film, kızını trajik bir şekilde kaybeden Mackenzie "Mack" Philips'in içsel dünyasını merkezine alıyor; öfke, suçluluk ve umutsuzlukla örülü bu dünyada Mack, sadece kendi acısıyla yüzleşmekle kalmıyor, izleyiciye de yaşamın anlamı ve ruhsal olgunluk üzerine derin bir düşünsel yolculuk sunuyor.

Mack'in yaşadığı kayıp ve onun ardından gelen yalnızlık duygusu, Müslüman bir perspektifle değerlendirildiğinde hayatın bir imtihan olduğuna ve her sıkıntının ardında bir hikmet bulunduğuna dair güçlü bir hatırlatmaya dönüşüyor.

Film, Mack'in kaybın gölgesinde kendini kırılmış ve yorgun hissettiği noktadan başlıyor; izleyici, yalnızca karakterin gözünden olayları deneyimlemiyor, kendi iç dünyasında yaşadığı kayıp, öfke ve çaresizlik duygularını da sorgulamaya yönlendiriliyor.

Filmin dönüm noktalarından biri, Mack'in kulübe davet edilmesi ve

burada Baba Tanrı, oğul ve Kutsal Ruh ile sembolik olarak karşılaşmasıdır. Bu sahne, insanın Tanrıya yönelişi ve içsel muhasebesi için güçlü bir metafor işlevi görüyor. İslam düşüncesinde sabır (sabr) ve tevekkül, zor zamanlarda insanın nasıl bir duruş sergilemesi gerektiğini gösterir, Mack'in içsel dönüşümü ise bu ilahi öğretiyi görsel ve duygusal bir şekilde yansıtıyor. Zorlu bir kaybın ardından ruhun yeniden inşası, sabır ve tevekkülün somutlaşmış hali olarak izleyiciye sunuluyor.

Bağışlama, filmin en güçlü temalarından biri olarak öne çıkıyor.

Mack'in kendi acısını ve kızının kaybını kabullenme süreci, hem kendine hem de başkasına karşı merhamet göstermeyi öğrenmesini sağlıyor. İslam perspektifinde bağışlama yalnızca başkalarına değil, kişinin kendi ruhuna da yapılan bir iyiliktir, Mack'in deneyimi ise bu ruhsal boyutu görsel ve duygusal bir şekilde izleyiciye aktarıyor. Film, öfke ve acının dönüştürülebileceği, affediciliğin ise ruhun en derin yaralarını iyileştirebilecek bir güç

Af dilemek mi daha

Acı, Sabır ve Manevi Yolculuğu

olduğunu gösteriyor.

Mack'in ruhsal yolculuğu, acılardan kaçmak yerine onlarla yüzleşmenin önemini vurguluyor. *Film, izleyiciye, Allah'ın kullarına sunduğu sabır ve hikmeti hatırlatıyor; yaşanan kayıp, sadece bir son değil, aynı zamanda insanın ruhsal olgunluğa erişmesi ve manevi farkındalık kazanması için bir fırsat olarak sunuluyor.* Bu açıdan, The Shack, yalnızca bir dramatik hikâye anlatmıyor, izleyiciyi içsel bir hesaplaşmaya ve Allah'a yönelişin değerini hatırlamaya davet eden bir manevi rehber niteliği taşıyor.

Görsellik ve semboller aracılığıyla iletilen mesajlar, izleyiciyi adeta meditasyon hâline sokuyor. Filmde doğrudan dinî ritüellere yer verilmemesine rağmen iman, sabır, tevekkül, tevazu ve merhamet gibi değerler evrensel bir dille işleniyor. Mack'in yolculuğu, Müslüman bir izleyici için, yaşamın acı ve kayıpları karşısında Rabbine dönmenin, ruhsal hesaplaşma yapmanın ve bağışlamanın önemini güçlü biçimde hissettiriyor.

The Shack yalnızca dramatik bir anlatı değil; insanın ruhsal yolculuğunu, kalbin kırılanlıklarını ve Allah'a yönelmenin getirdiği huzuru gözler önüne seren bir başyapıt. Film, izleyiciyi acının, sabrın ve bağışlamanın değerlerini düşünmeye, kendi iç yolculuğunu sorgulamaya ve manevi olgunluk yolunda adım atmaya davet ediyor. Modern yaşamın hızlı temposunda kaybolan içsel farkındalığı ve ruhsal dinginliği hatırlatması açısından, The Shack gerçekten de çağdaş sinemanın ruhsal bir rehberi olarak değerlendirilebilir.

zordur, affetmek mi?

ASTRO SAHNE SANATLARI

ARALIK AYI KÜLTÜR SANAT ETKİNLİKLERİ

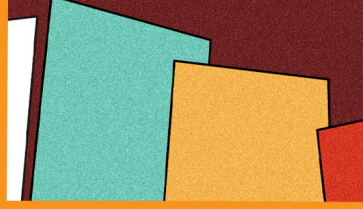

12 ARALIK
(Cuma)
JOURNAL ETKİNLİĞİ
(Workshop)
16.00

15 ARALIK
(Pazartesi)
KÜFECİ
(Tiyatro Oyunu)
20.30

17 ARALIK
(Çarşamba)
MEVLANA'YI ANMA GECESİ
20.30

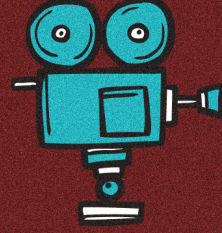

18 ARALIK
(Perşembe)
RİTİM ATÖLYESİ
20.30

19 ARALIK
(Cuma)
İNSANA DAİR
(Kendini Affetme Atölyesi)
20.30

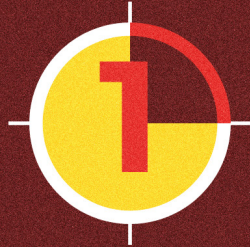
20 ARALIK
(Cumartesi)
ETNİK DESENLERİN DİLİ ATÖLYESİ
17.00

25 ARALIK
(Perşembe)
RİTİM ATÖLYESİ
20.30

26 ARALIK
(Cuma)
ARABESK GECESİ
20.30

27 ARALIK
(Cumartesi)
PİNOKYO
(Çocuk Oyunu)
16:00

28 ARALIK
(Pazar)
HOLY BLUES KONSER
20.30

